Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE»
АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

"СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ"

Събрани статии

Том 2

List of journals indexed

РОССИЙСКИЙ ИНДЕКС НАУЧНОГО ЦИТИРОВАНИЯ Science Index

Submitted for review in
Conference Proceedings Citation Index - Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

THOMSON REUTERS

Академично издателство на Аграрния университет
Пловдив, 2014

Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE»
АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

"СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ"

Събрани статии

Том 2

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Проф. д-р Нели Бенчева – Зам. Ректор на Аграрен Университет, Пловдив
Проф., д-р Елена Паршина - Ръководител на катедра "Икономика и организация на производството", „Украински Химикотехнологичен университет", Днепропетровск, Украйна
Доц. д-р Стела Тодорова – катедра „Регионално развитие", АУ Пловдив
Доц., д-р, проф. РАЕ Светлана Дробязко - катедра "Икономика и организация на производството", „Украински Химикотехнологичен университет", Днепропетровск, Украйна
Доц. д-р Димитър Николов – Институт по аграрна икономика, София
Доц. д-р Младен Тонев – Варненски свободен университет, Варна
Доц. д-р Лилия Рангелова – Университет за национално и свитовно стопанство, София

Съвременни проблеми на регионалното развитие: Събрани статии. Т. 2. - Академично издателство на Аграрния университет Пловдив, България, 2014. - 372 с.

ISBN 978-954-517-221-2

Събиране на научни статии, публикувани на резултатите от Международната научно-практическа конференция на тема "Съвременни проблеми на регионалното развитие" е научно-практическа публикация, която съдържа научни статии на студенти, специализанти, кандидати и доктори на науките, научни работници и практикуващи от Европа, Русия, Украйна и от съседни страни, както и извън нея. Статиите съдържат проучването, което отразява процесите и промените в структурата на съвременната икономика и държавна структура. Събирането на научни статии е за студенти, аспиранти, докторанти, преподаватели, изследователи, практици и хора, интересуващи се в тенденциите на съвременната развитие икономическата наука.

Събиране на научни статии се реферират пълно в CAB Abstracts, EBSKO Publishing и частично в още 30 други бази данни на CAB International.

ISBN 978-954-517-221-2

© Академично издателство на Аграрния университет, Пловдив, 2014
© Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE», Ukraine, 2014
© Автори на статиите, 2014

6. Принципи корпоративного управління : за станом на 11 груд. 2003 р. / Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України. – Офіц. вид. – К. : ДКЦПФР, 2004. – 74 с. – (Нормативний документ ДКЦПФР. Рішення).
7. Акционерное дело : [учеб. для вузов] / [В.А. Галанов и др. ; под. ред. В.А. Галанова]. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 543с.
8. Щодо обмежень на розрахунки готівкою при виплаті дивідендів та підпису касових документів у разі тимчасової заміни касира [Лист НБУ від 01.08.2014 №11-11741539]. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.
9. Про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов економічного зростання в Україні : Закон України від 27.03.2014 р. – № 1166-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.
10. Солошенко Л. Выплачиваем дивиденды нерезиденту / Л. Солошенко // Налоги и бухгалтерский учет. – 2008. – № 7. – С. 36-41.

Akimova N.S.
Ph.D., Associate Professor,
Kharkiv State University of Food Technology and Trade, Kharkiv, Ukraine
Novitskaya N.V.
Ph.D., Assistant,
Kharkiv National University of Municipal Economy named A.N.Beketova, Kharkiv, Ukraine

ACCOUNTING OF DISCOUNTING OF RECEIVABLES AND PAYABLES: PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVEMENT

Акімова Н.С.
к.е.н., доцент,
Харківський державній університет харчування та торгівлі, м. Харків
Новицька Н.В.
к.е.н., асистент
Харківський національний університет міського господарства, м. Харків

ОБЛІК ДИСКОНТУВАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто облікові підходи до результатів дисконтування дебіторської та кредиторської заборгованості та відображення суми дисконтування на окремих рахунках бухгалтерського обліку
Ключові слова: *дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, дисконтування, дисконтова на вартість, бухгалтерські рахунки.*

We consider approaches to accounting results discounting receivables and payables and reflect the amount of discount on individual accounts
Keywords: *accounts receivable, accounts payable, discounted, discounted at the cost accounting records.*

Факти господарської діяльності, які покладені в основу побудови всієї системи бухгалтерського обліку, відображаються за допомогою подвійного запису на рахунках. Тобто бухгалтерський облік, який фіксує в документах первісні дані є частиною загальної системи, за допомогою якої господарюючі суб'єкти та управлінці мають змогу приймати адекватні та дієві управлінські рішення щодо подальшої діяльності підприємства. Одним з найголовніших завдань ефективного управління підприємства є недопущення прострочення термінів платежу та недоведення заборгованості до стану безнадійної.

Удосконалення системи рахунків бухгалтерського обліку є, безперечно, дуже важливим, і існує нагальна потреба у вирішенні цих питань, особливо щодо рахунків для відображення інформації про розрахунки та заборгованість.

Щодо сучасних поглядів на проблему формування плану рахунків, то А.Бородкін у своїй статті зазначає: «Аналіз наукового рівня і практичної спрямованості плану рахунків дозволяє зробити висновок про те, що в його формуванні та побудові є ряд істотних недоліків. При формуванні плану рахунків не враховано жодної наукової концепції

групування синтетичних рахунків за класам залежно від економічного змісту облікової інформації, а тому її неможливо визнати повністю успішною» [1, с.12].

Рахунки як групувальні ознаки виникли з появою бухгалтерського обліку як результат спостереження та досвіду. Про рахунки як виключно обліковий прийом, який покладено в основу всієї системи обліку, писав Лука Пачолі в «Трактаті про рахунки та записи» у 1494 р. [2, с.42].

Щодо більш сучасних авторів, то, наприклад, А.В. Власов підкреслює, що система бухгалтерських рахунків – це елемент методу бухгалтерського обліку. А власне рахунок – це носій інформації, який має подвійний ідентифікатор (найменування й код) та поле для запису господарських операцій, формування узагальнених показників та зберігання інформації [3, с.12].

Необхідно зазначити, що єдиний План рахунків бухгалтерського обліку, який застосовується в Україні, має свої переваги, оскільки забезпечує централізоване єдине управління обліком та звітністю. Проте ми вважаємо, що з появою організацій різних форм власності виникла необхідність доопрацювання існуючого Плану рахунків бухгалтерського обліку, яку необхідно спрямувати на підвищення рівня конкретизації та деталізації інформації, що повинна відображатись на рахунках бухгалтерського обліку. Особливо це стосується відображення на рахунках обліку заборгованості та стану розрахунків.

Щодо рахунків для обліку заборгованості та розрахунків, то ми вважаємо, що можна виділити такі, досі не вирішені проблемні питання:

1) некоректна назва 3 розділу Плану рахунків та деяких рахунків цього розділу, а також деяких рахунків 6 розділу;

2) рахунки бухгалтерського обліку 36 та 63 не відображають реальний стан заборгованості, а саме не поділяють її на таку, строк сплати якої настав або ще не настав;

3) проблема відсутності чіткої методології відображення результатів дисконтування дебіторської та кредиторської заборгованостей в бухгалтерському обліку;

4) відсутність бухгалтерської методології обліку знижок, наданих покупцям, та знижок, отриманих від постачальників.

В даній статті більш детально проаналізуємо третю проблему, яка стосується системи дисконтування дебіторської та кредиторської заборгованостей. Зазначимо, що недоліком української системи бухгалтерського обліку в частині обліку процедури дисконтування є повна відсутність методології обліку в цьому напрямку.

Згідно з П(С)БО 19, теперішня (дисконтована) сума дебіторської заборгованості, яка підлягає отриманню, визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою за мінусом резерву сумнівних боргів та витрат на отримання дебіторської заборгованості в разі потреби. Дисконтування не здійснюється для короткострокової заборгованості, якщо різниця між номінальною сумою дебіторської заборгованості та дисконтованою сумою не суттєва (менше ніж 5% номінальної суми). Для відображення результатів дисконтування можна провести коригувальні записи (сторно) або створення коригуючого рахунку.

Згідно з міжнародними стандартами звітності виручка визнається поступово, а не одночасно, на відміну від українських стандартів, тобто спочатку дисконтується частина виручки, яка пізніше збільшиться на величину відкладеного доходу.

У випадку здійснення сторнувального запису, необхідно враховувати фактор часу виникнення необхідності проведення процедури дисконтування. Для дебіторської заборгованості, щодо якої підприємство впевнене, що отримає її в строк не раніше, ніж через 1 рік, процедуру дисконтування необхідно провести в момент виникнення заборгованості, за результатами дисконтування бухгалтер повинен зменшити дебіторську заборгованість на суму дисконту.

Розглянемо порядок відображення дисконтування за допомогою здійснення коригувального запису на прикладі ТОВ «Х».

Приклад. ТОВ «Х» відвантажило товари покупцям на суму 36000 тис.грн. та отримало в якості забезпечення оплати товару довгостроковий безвідсотковий вексель на 4

роки. Банківський відсоток встановлено на рівні 12% річних. Фактор дисконтування складатиме 0,6355258, а отже, майбутня вартість довгострокової дебіторської заборгованості дорівнює 22879 грн., а розмір дисконту – 13121 грн.

Розрахуємо дисконтовану вартість довгострокової дебіторської заборгованості за методом ефективної ставки відсотку на дату балансу за всі чотири роки (табл.1).

Таблиця 1

Розрахунок дисконтованої вартості довгострокової дебіторської заборгованості

Дата	Амортизація дисконту, грн.	Балансова вартість, грн.
01.01.2010		22879
01.01.2011	2745	25624
01.01.2012	3075	28699
01.01.2013	3444	32143
01.01.2014	3857	36000
Разом	13121	

Таким чином, на дату балансу щороку необхідно відображати суму дисконту дебіторської заборгованості, забезпеченої безвідсотковим векселем. Проте Планом рахунків бухгалтерського обліку не передбачені рахунки для обліку фінансових активів, які підлягають дисконтуванню. Саме тому вважаємо за необхідне внести до чинного Плану рахунків зміни й додати спеціальні регулюючі рахунки для обліку результатів дисконтування дебіторської заборгованості для того, щоб з їх допомогою враховувати зміни поточної вартості дебіторської заборгованості.

Так, згідно з Планом рахунків, фінансові витрати враховуються на рахунку 95, який має два субрахунки: 951 «Відсотки за кредит» та 952 «Інші фінансові витрати».

Довгострокова дебіторська заборгованість обліковується на рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» та має субрахунки 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду», 182 «Довгострокові векселі одержані», 183 «Інша дебіторська заборгованість», 184 «Інші необоротні активи». Поточна дебіторська заборгованість обліковується на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Пропонуємо додати до існуючого Плану рахунків бухгалтерського обліку такі субрахунки:

953 «Витрати від дисконтування активів», для відображення витрат, які виникають в результаті дисконтування майбутніх грошових потоків;

185 «Вартість дисконту довгострокової дебіторської заборгованості» - для відображення різниці між номінальною та реальною вартістю довгострокової дебіторської заборгованості;

367 «Вартість дисконту поточної дебіторської заборгованості» - для відображення різниці між номінальною та реальною вартістю поточної дебіторської заборгованості.

З урахуванням наданих пропозицій щодо удосконалення обліку дисконтування дебіторської заборгованості, кореспонденція рахунків у ТОВ «Х» буде такою, як наведено в табл. 2.

Саме такий порядок обліку дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості допоможе врахувати реальну вартість грошових потоків у часі та надасть можливість підприємствам раціональніше використовувати свої кошти, та матимуть змогу відобразити в обліку фінансові втрати від надання безвідсоткових довгострокових комерційних кредитів покупцям.

Проте, якщо відображати у бухгалтерському обліку втрати від дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості, то для визначення реального фінансового результату діяльності підприємства, доцільно також і відображати в обліку доходи від дисконтування довгострокової кредиторської заборгованості. Також: «згідно з МСФЗ слід дисконтувати будь-які довгострокові зобов’язання, якщо інше не передбачене відповідними стандартами» [4].

Таблиця 2.

Кореспонденція рахунків з обліку результатів дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості, забезпеченої безвідсотковим векселем на ТОВ «Х»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
1. Реалізовано готову продукцію			
1. Відвантажено товари та відображено дохід від її реалізації	361	702	36 000
2. Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	702	641/ПДВ	6 000
3. Списано собівартість реалізованих товарів	901	281	27 000
4. Отримано довгостроковий безвідсотковий вексель	182	361	36 000
5. Відображено різницю між обліковою та теперішньою вартістю векселя	185	182	13 121
6. Списана величина дисконту	953	185	13 121
7. Відображено фінансовий результат	792	953	13 121

Згідно з правилами МСФЗ первісна оцінка всіх фінансових зобов'язань – це їх справедлива вартість, проте подальша оцінка здійснюється за справедливою вартістю або здійснюється перерахунок за амортизованою вартістю. Заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, забезпечена векселями, відсоток за якими нижче за ринкову ставку або взагалі безвідсоткові, повинна обов'язково відображатись за амортизованою вартістю. Амортизована вартість довгострокового зобов'язання розраховується аналогічно до амортизованої вартості дебіторської заборгованості.

Таблиця 3

Кореспонденція рахунків з обліку результатів дисконтування довгострокової кредиторської заборгованості, забезпеченої безвідсотковим векселем на ТОВ «Х»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
1. Отримані товари від постачальників	281	631	30 000
2. Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	631	6 000
3. Видано довгостроковий безвідсотковий вексель	631	511	36 000
4. Відображено різницю між обліковою та теперішньою вартістю векселя	511	513	13 121
5. Списана величина дисконту	513	734	13 121
6. Відображено фінансовий результат	734	792	13 121

Для того, щоб оцінити майбутню вартість кредиторської заборгованості, необхідно розрахувати ставку дисконтування, як правило, ставка дисконтування дорівнює розміру відсоткової ставки, під яку підприємство мало б змогу отримати аналогічний кредит. Тобто це і буде різниця між сумою до погашення та справедливою вартістю зобов'язання. Цю різницю необхідно визнавати фінансовим доходом на спеціальному субрахунку, який необхідно додати до діючого Плану рахунків.

Автор пропонує додати до рахунку 73 «Інші фінансові доходи» субрахунок 734 «Дохід від дисконтування зобов'язань».

Для коригування балансової вартості довгострокових зобов'язань, що дисконтуються, необхідно додати до рахунку 51 «Довгострокові векселі видані», який вже має субрахунки:

511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»

512 «Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті»

субрахунок 513 «Вартість дисконту довгострокової кредиторської заборгованості», на якому можна буде обліковувати дисконтування виданих довгострокових векселів, які забезпечують кредиторську заборгованість.

З урахуванням наданих пропозицій щодо удосконалення обліку дисконтування кредиторської заборгованості та відображення її в обліку за амортизованою вартістю, бухгалтерські проведення у ТОВ «Х» будуть такими (табл. 3):

Таким чином, застосування дисконтованої вартості дебіторської та кредиторської заборгованостей позитивно вплине на якість звітної інформації та підвищить якість аналітичних даних.

Література:

1. Бородкин А. Против поспешности в подготовке документов по реформе бухгалтерского учета / А. Бородкин // Баланс. – 1999г. - № 51 (280) – с.12
2. Жилинская Л. Ф. История развития бухгалтерского учета, анализа и аудита : Учебное пособие в 2ч. Ч.1. / Л.Ф. Жилинская. – Минск : БГЭУ, 1998. - 122 с.
3. Власов А. В. Основы теории бухгалтерского учета: [учебно-практическое пособие] / А. В. Власов. – М. : МЭСИ, 2004. – 93 с.
4. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000. / Перекл. з англ. за ред. С. Ф. Голова / К. :Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. – 1272 с.

Boychenko N.V.
Ph.D., Associate Professor
Naumova T.A.
Ph.D., Associate Professor
Nesterenko I.V.
Ph.D., Associate Professor
Kharkiv State University of Food Technology and Trade, Kharkiv

FEATURES OF PAYMENT AUDIT SERVICES

Бойченко Н.В.
к.е.н., доцент
Наумова Т.А.
к.е.н., доцент
Нестеренко І.В.
к.е.н., доцент
Харківський державний університет харчування та торгівлі. м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Розглянуто особливості оплати аудиторських умовах та визначені основні аспекти формування ціни на проведення аудиту.

Ключові слова: *аудиторські послуги, оплата аудиту, фактори впливу на ціну послуг.*

The features and conditions of payment audit identified key aspects of pricing for audit.

Keywords: *audit services, audit fees, impacts on the price of services.*

На сьогоднішній день важко уявити собі будь-яку велику компанію, яка б не користувалася послугами професійного аудиту, що обумовлено інтенсивним розвитком ринкових відносин в Україні та інтеграцією у систему міжнародних економічних відносин. Отже, завдяки аудиторам можна дізнатись про реальний фінансово-майновий стан компанії та наскільки прозорою є її діяльність.

Аудит в Україні сьогодні знаходиться в періоді трансформації, який включає непрозорість економіки, корупцію та інші негативні явища. В таких умовах постає питання про незалежність аудиторів, оплату їх праці та змогу неупереджено виконувати свою роботу.